

آبونه شرائطی

داخلي، خارجي هرير ايجون
سنه لکي (۲۵۰)، آلتی آياتی
(۱۳۰) غروشدور.

[نسخہ ہی ۵ غروش،
سنه لکي ۵۲ نسخہ در.]

اداره خانه

باب عالی جاده سنده دائره مخصوصه

اخطارات

آبونه بدلی پشیندر

مسلكه موافق آثار مع المنونیه
قبول اولنور. درج ایدله نی
یازیلر اعاده اولونماز.

الاسرار القرآنیة

دینی، فلسفی، علمی، ادبی هفته لقی مجموعه اسلامیہ در

آبونه اهد کم سبیل الرشاد

صاحب و مدیر مسئول
اشرف ادیب

باش محرر
محمد طاکف

والله یهدی من یشاء الی صراط مستقیم

جلد ۱۵

۷ تشرین ثانی ۱۳۳۴

پنجشنبه

۱ صفر ۱۳۳۷

عدد: ۲۷۷

اسرار قرآن

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

سورة البقره

«الذین یؤمنون بالغیب و یقیمون الصلاة و مِمَّا رزقناهم ینفقون
والذین یؤمنون بما انزل الیک و ما انزل من قبلك و بالآخرة
هم یوقنون.»

ماکان منیقی

او متقیان که غیب ایمانہ ایدرلر، نماز قیامتدیرلر؟ کندیلرینہ احسانہ
ایندیلرکن مال و منالدرہ انفاق ایدرلر؟ ینہ انزلرکه سطا رسندہ اولکی
بغیرلرہ ایندیلرین کنابلرہ اینانیرلر، آخرتہ بقین حاصل ایدرلر...

آیت کریمہ کوستریبورکه «تقوی» بش شیدن عبارتدر:

(۱) غیاباً ایمان ایتک.

(۲) نماز قیلمق.

(۳) جناب حقیق احسان ایتدیکی رزقندن انفاق ایتک.

(۴) رسول علیه السلام ایله اول کلوب کچن رسل کرامه نازل

اولان کتابلرہ اینانمق.

(۵) آخرتک حق اولدیغنی یقیناً بیلیمک.

ایمان بالغیب ارکان تقوادندر. زیرا یالکز ارباب ایمان نزدندہ

بولندقلری زمان ایمانلری اولدیغنی سویلینلر منافقلردرکه «اذا لقوکم
قالوا آمنا و اذا خلوا الی شیاطینهم قالوا انا معکم انما نحن مستهزؤن»
نظم کریمک تعریف و ایضاح ایتدیکی مؤمنلرہ تعساف ایتدکاری
زمان ایمان ایتیش اولدقلری، همالریله یالکز قالدیلری زمان ایسه
اونلرہ برابر اولدقلری و مؤمنلرہ استهزا ایتدکاری سویلرلر.
منافقلر ايجون فوز و فلاح نصل ممکن و متصور اوله بیلیرکه
حقلرندہ جناب حق طرفندن شو بولده بر حکم صادر اولمشدر: «ان المنافقین
یحادعون الله و هو خادعهم و اذا قاموا الی الصلاة قاموا کسالی براؤون.
الناس ولا یند کرون الله الا قلیلاً مذبذبین بین ذلك لالی الی هؤلاء
ولا الی هؤلاء و من یضلل الله فلن تجد له سبیلاً» منافقلر الله قارشی
حیلہ و خدعه بی کوزلرینہ کسدریورلر، الله ایسه هر تشبث ایتدکاری
خدعه نک جزاسنی بول بول ویره جکدر. اونلرکه نمازه قالدقلری
زمان خلقه کوستریش یایمق مقصدیلہ، آصیلهرق، ایسته میهرک قالدقلر؛
اللهی آکسلرده پک آز آکارلر؛ ایکی جهت آرہ سنده متحیر
و متردددرلر؛ نه تمایله اونلرہ، مؤمنلرہ، نه بولرہ، منافقلرہ یناشه بیلیرلر؛
ایشته اللهک ضالاندہ بر اقدینی بوبله کسه لری هیچ بروقت هدایت
بولنه کتوره منرسک.»

برمنافق ايجون نه فجیع بردرد و علت، نه بیوک بر ذلتدرکه او
هیچ بروقت اندیشه نفس قیدندن قورتوله ماز. تکابو ایتک ایتدیکی
کیمسه نک مرضیسنه مخالف بر حرکتده بولنامق ايجون بتون
مساعیسنی اونک افکار و تمایلاتی قوللافق، کوز او کسده بولند بر مق
مجبوریتده بولنور. ربط آمال ایتدیکی کسه بی نمون ایدہ جک شیلر
نی نوعنک فلاکت و خسرانته بادی اولسه ده یایمق خصوصندہ بر
لحظه تردد بیلہ ایتز. حیاتی بویله مختلف عاملرک، غیر متجانس

اخطارات

آدرس تبدیلندہ آبرنجہ بش
غروش کوندرلیدر.

مکوبلرک امضالری واضح
وارقوناقلی اولیسی و آبونه صره
نومروسی محتوی بولنسی لازمدر.

ممالک اجنبیه ايجون آبونه
اولانلرینک آدرسارینک فرانسہ
جده یازلسی رجا اولنور.

پاره کوندرلیدیکی زمان نه بده اتر
اولدیغنک واضح بیلدیرلسی رجا
اولنور.

املرك تأثيرلى آلتندە افنا ايتمكە محكوم اولان، سوق نفاق ايله
ايچىدىن چيغە بيلمەسى قابل اولمىان ضلالت و حيرت وادىلرئىنە دوشمىش
بولنان بر كسە يى بولە كىتمكە نصل امكان متصور اولە بيلير؟ هب بو
خاللر كوسترييور كە منافق فناقلردن ، غيرە ايراث اذادن صاقيير،
نە نفسى، نە دە بشقەسنى صيانت فكريئە خدمت ايدر بر كسە دكلدر.
بناء عليه درد نفاقه مبتلا اولان بر كسە « من الاخسرين اعمالاً الذين
ضل سعيهم في الحياة الدنيا وهم يحسبون انهم يحسنون صنعا » فجوای
منيفنجه خسران و شقاوت ابدیه به محكومدر .

ایمان بالغیب دن مقصد رسول علیه السلامی کورمه دن ایتامق
اولمى ده محتملدر که صحابی اولمىان بالجملة افراد امت بومىانه داخل
اولور. سنن دار قطنی ده روایت اولنیور که حارث بن قیس ابن مسعوده:
« بزدن ايركن کلديكزده رسول الله صلى الله عليه وسلمى رؤيت بختيار لغنى
احواز ايتديكز. بوشرفدن محرومیتزدن دولایى الله بزە صبر ویرسون»
دیمش، ابن مسعود: « محمدی کورمه دن ایمان ایتمک کبی مهم بر شرفک
سزله نصیب اولدیغندن دولایى ده الله بزە صبر ویرسون، محمدک
دلائل نبوتی او قدر ظاهر و باهر ایدی که کوروب ده ایمان ایتمک ایشدن
بیله دکلدی. الله قسم ایدرم که غیاباً ایمان ایدندن افضل کسە بوقدر.»
دیمش و صکره: «الم ذلك الكتاب لاریب فيه دن « اولئك هم المفلحون»
قدر اولان آیاتی او قومشدر .

بویله رسالتاب اقدمزى کورمه دن ایمان ایدنلرک «متقين» عدادینه
داخل اوله لرینک وجهه کلنجه، بونلر بوحال لريله جناب حنك کندیلرینه
احسان ایتش اولدینی عقل و قوه محاکمهی تحریر هدايت خصوصنده
حاطل براقندن اتقا ایتش اولیورلر؛ عینی زمانده مادیونک یابدقلىرى
کبی، قوای حسیه لرینک تعلق ایدە بیلدیکی ماده ايله عرضدن ایلری
کچمامک ورطه سندن نفسلرینی صیانت ایدیورلر. دوشونيله جک اولورسه
جناب حق انسانه عقل دینیان جوهر ادراك و ادغانی فعالیت استدلالیه دن
محروم براقسین دییه ویرمامشدر. فکر نامی ویریلن خاصه میزەنک
حکمت تودیعی اونک مادیات ساحه سنک اوتە سنده کی معقولات آفاقده
جولان ایتمه سنه مانع اولق دکلدر .

اقامة صلاتك ارکان تقوادن برینی تشکیل ایتمه سنه کلنجه، بونی
صلاتك فرضیتندە کی حکمت پک کوزل ایضاح و تشریح ايدر:
معلومدر که انسان گرفتار نسیاندر. جناب حقی اونو تویق، عظمت
وجلالندن غافل بولنق ایسه بتون خطیائک، بالجملة جرائم و جنایاتک
مفتاحی منابه سنده در. بوحقیقی تأیید ایچون مثال اوله رق برشا کردک
خواجەسنة قارشى وضع و طورینی اله آله م. خواجەشا کرده معین
بر زمانده یا به جنی بروظیفه تعیین ايدر. شا کرد معلندن قورقماز، وظیفه یی
کوستره مدیکی زمان جزایه چاریلمق اندیشه سی اولمازسه ویریلن وظیفه یی
یا هیچ یا نماز، یا خود یا پسه ده باشدن صاومه یا پار. اونک وظیفه سنى
یا بقی خصوصنده کوستره جکی دقت و اعتنائک معیاری خواجەسنة قارشى
اولان درجه احترازیدر. بوحس نه قدر قوتلی اولورسه وظیفه سنى

اهمال تمایلی اولنستندە آزالیر. حتی درسنى از بر له مەدن، وظیفه سنى
اکمال ایتمه دن او یویوب قالمق احتمالنه قارشى منبهلر تدارک ایتمک کبی
تدییرلره مراجعته لزوم کورر. اولمازسه او یاندیرمه لری ایچون افاسنه
باپاسنه یا لوار بر. حالبوکه او خواجەسنة آلدیرماسه، مجازات و تادیبندن
قورقاسه نه کندینی بویله مشقتلره صوقار، نە دە وظیفه سنى بویله
یا پمه نك، یا پمه نك نظرندە براهمیتی اولور ایدی. فردلره حکومتلر
آرسنده ده عینی حال، عینی مناسبات چاریدر. افرادده حکومتلرک
سطوت تادیبندن احتراز قیدی اولماسه عالمده هتک ایدله دن بر حرمت،
ضیاعه دوچار اولماق برحق قالمازدی؛ انستانلرک، اک قوتلیسى
بیابانده کی حیوانلر کبی، بشقە لرینی ازەن، کندینی از دیر میان اولوردی.
اوت، انسان اوقاتی کسب و معامله، جدال و مخاصمه و سازه کی
جناب حقی ذکر، اونک عظمت و جلالی، مجرملر حقنده حاضر لادینی
جزالری نقش خیال ایتمه سنه مانع برطاقم شتون مادییه صرف ایتمک
مجبوریتندە اولدینی ایچون اوندن بکله نیلن هر حال و کارنده خطا،
ابنائی نوعنه قارشى ارتکاب جور و جفا ایتمکدر. آدم اوغلی انصاف سزلی
بردرجه یه واردیرر که کندى کندینه دشمنتک یا پمیه جنی فناقلری
یا پار؛ قاربازلر، سفیهر، ماللرینی له و ولعب وادیسندە استهلاک ایدن
مسرفلر اویله دکلیدرلر؛ غفلت بونجه رذائلك سائقی اولونجه
انسانلره، آخرتی اونوتدقجه اونى خاطر لاته حق، یارادانلردن
غفلته دالدقجه دائره تذکر و مراقبه یه عودت ایتدیره جک برواسطه یه
محتاجدرلر .

جناب حنك مؤمنلره صلاتی کتاب موقوت (معین و فاصله لی زمانلره
عائد بر فرض) قیلمه سنک حکمتی بوقطه ده تجلی ايدر. زوالدن
ظلام لیلله، اوزمانندن ده فجره قدر کونده بش کره و مختلف زمانلرده
ادای صلات ایدە جک اولان بر کسە وجهه عبودیت و اخلاصنی خالقنه
توجیه، اونک سطوت قاهره سنى، تذکر ایتمک، هر حال و حرکتی،
یرلرک و کولکلرک، بر ذریه و ارنجه یه قدر، هیچ برجه تی نظر اطلاعنه
حنی قالمیان بر قادر قاهرک مراقبه سی آلتندە اولدینی دوشونمک ایچون
اک مؤثر و فعلی برواسطه اولور. صلاتک حکمت فرضیتی «اقم الصلاة
لذکری، آیت کریمه سنک صراحة دلالت ایتدیکی وجهه بوندن
عبارتدر .

بوفایه تشریحیه نظر دقته آلینیرسه نماز، یالکز و یالکز
قلب و وجدانی بارکار احدیته ربط ایتمک ایچون قیلنیر. بوتعلق
و ارتباطک محاسنی ایسه انسانی خطیأت و سیاتندن تویق صورتندە نجلی
ايدر. فقط عجباً یالکز یا توب قالمق، یرلره باش قویمق، تکبیر
وتهلل ايله رفع آواز ایتمک بومقصد خطیری تأمین کافیمیدر؟ اصلاً
بونی تأمین ایدە جک برشی و ارسه اوده نمازلرده انسانک هوا و هوسندن،
فیض ربوبیتک قلبه انعکاسنه مانع اوله حق اسباب و حالاتدن ضمیرینی
تزیه ایدە رک حقیقی برحس خشوع ايله اوبارگاه اقدسه توجه ایتمه سیدر.
بومقصدله در که جناب حق نماز قیلانلره دیلارینی تلاوت قرآن ايله،

في الحقيقة شارع حكيمك تعين ايتديكي اصول واركان دائره سنده
ادا ايدين نماز انسانلرك كيزلي و آشكار بالمله احوال و معاملاتده
جناب حرك او زورلرنده دائمي برنكهبان اولديغني اونو تماملرينه؛ مجرم و كنهكار
كسهلر حقتده حاضر لاملش اولديغني دنوي ، اخروي بر طاقم عقوباتي
دائما در خاطر ايتهلرينه اك قوتلي برسائق اولور . و طبيعيدر كه انسانلر
هر حال و حر كترينك بويله بر قوه قاهره نك مراقبه سي تحتده اولديغني
دوشونورلر سه عهده لرينه ترتب ايدن بر وظيفه نك حسن ايفاسنده
تجويز قصور ايدمزلر ؛ هتك حرمة ، حقلريني مدافعه ، جان
و ماللرينه ، مملكتلرينه ايراث مضرت ايدم بيله جك احواله قارشى
مساحه كار داورانغه جراتيات اوله مازلر . برده بونك عكسني يعنى
انسانلرك خالقلرينه قارشى غافل داورانقلريني ، مقصد تشرىبي صرف
خالق تذكير و اونك سطوت و انتقامندن تحذيردن عبارت اولان نمازي
اهال ايتدكلريني دوشونونم . بويله بر سيئه دينيه مبتلا اولان بر
جمعيت آره سنده حقوقه تجاوز فكر و املي ميدان آلير ، مقدسات
پامال ايديلير ، معصيت چو ظاير ، آمال نفسانيه وجدانلره حاكم اولور ،
زنكيدر آرزجه آزار ، فقيرلر آياقلا آلتنده ، ضعفا كوشه نسيانده
قالير ، حاكملر استبداد ، ارباب نفاق تحكم و عناد تمايلاتي، اظهار ايتمه
باشلارلر . كندى كنديني بو مهلك ورطه لره القا ايدن ، بو آفات
اجتماعيه نك عواقب ايه سندن احتراز قيدنده بولنميان بر امت ايسه نصل
بر اميد فلاح و نجاح بسله بيلير ؟ اصلا .

شو حقيقتي دائما كوز او كنده بولنديره لم كه مسلمانلر يوليله اداي
صلاته مواظبت ايتسه لر عنایت ازليه نك « كنتم خير امة اخرجت
للناس » منطوق منيفه جمعيت اقوام ايجرينسنده كنديلرينه تعين و تخصيص
ايتمش اولديغني موقع خطيري احراز ايدرلردى . فقط نه چاره كه اونلر
ترك صلاة بيله سينه گرفتار اولديلر ، بو حالك نتيجه سي اوله رق
خالقلريني اونوتديلر . اوده اونلري اونوتدى . اورته ده او اسكي صاف
وپاك سيرت مسلمانلر يرينه آلوده معصيت بر گروه سفها قالدى .

عبدالعزيز چاويش

مترجمي : محمد شوكت

فلسفه

سابق دراج متصرفي حكيم فاضل محمود ماهر بك برادر من شو
يقينلرده مهم بر اثر نشر ايتك اوزره در . اثر : (مبدأ و معاد عالم) ،
(بشر) ، (شعور طبيعي) ، (مابعدالطبيعه و حتى ماده ، وجدان ،
حيات كبي مسئله لرده فلسفه نك افلاسي) ، (فلاسفه نك عجز و معاداتي) ،
(فارايتنك تناقضاتي) ، (مشهور برونك ربي) ، (قانت) (لاقرار سزلكي) ،
(تاريخ انكشاف قندبري فلسفه نك اجالا نشو و انشعابي) ، (معادات
بين الفلاسفه به قارشو مواخات بين الانبيا) ، (وجدان انبيا) ، (رحي) ،

جوارح سائر لريني ارکان عمليه صلاتك اداسيله مشغول بولنديرميني
امر و تكليف ايتمشدر نمازده بولنان بر كسه نك برينه . لاف سويله سي ،
اليه ، اغضاي سائر سيله نمازك ارکان و آدابنه تعلق او ايان بر ايش پايه سي
جائز دكلدر .

برده جناب حق نماز قيلانلره هرر كوعده ، هر سجده ده ، هر قيامده تكيير
كثيرمكي امر ايديبور . بونده كي حكمت ده شبهه بوقدر كه اداي صلات
ايدن كسه نك ، عظمت و كبرياده ، عبوديته استحقاقده يكتا بر معبود
حقيقتنك پيشگاه جلالنده بولنديغني بر لحظه خاطر نندن دور ايتماسني
تأميندن عبارتدر .

نمازده كي غايه تعبيه بو كي شيلر اولديغني ايجون كوريبورزكه
قرآن كريم « صلاة » لفظني ياد ايتدكجه بوني هب « اقيموا الصلاة »
« اقم الصلاة » « يقيمون الصلاة » « اقام الصلاة » و سائرده اولديغني كبي
« اقامه » كلمه سبه ترديف ايتمكده در . بورالده اقامه لفظي يا بر شيتك
حقيقي ويرك معناسنده در . « قل يا اهل الكتاب لستم على شيئي حتى
تقيموا التوراة والانجيل = اي اهل كتاب ! تورات و انجيلك حقيقي
ويرمدكجه يعنى احكامنه تاميله امثال ايتدكجه هيچ بر دينه متمسك
صاييلمازسكز . « آيتده اولديغني كبي . يا خود « اقام العود = آغاج
دالتي دوشورلندي ، اكري بر جهتي بر اقادى ، استعمالندن مأخوذدر .
« قامت السوق = بازار رواجني بولدى ، و « قام بالامر = فتور
ورخاوت حس ايتمكسرين ايشه صارلدى ، استعماللرندن آلتمش اولسي
احتماللر يده وارددر .

بزه قالير سه اقامه لفظنك صلاته نسبتده شارع حكيم بو مقاله لرك
كافه سني نظر اعتباره ايتمشدر . نماز قيله جق كسه « و اذا قاموا الى الصلاة
قاموا كسالى يرأون الناس ولا يذكرون الله الا قليلا » وصفنه لايق
اولان كيمسه لر ميانه داخل اولماق ايجون بو وظيفه به نفسنده بر
كوشكلك حس ايتمكسرين ، حقيقي بر شوق و غيرتله داورانما ليدر .
عيني زمانده نمازي حقيه ادا ايتمش اولمق و اونى روح و حكمت فرضيتندن
تجريد ايتماق ايجون حين ايفاسنده سنت سنه ايله تعين ايتمش اولان
آداب و اركانه رعایت لازمدر . بو شرائطي چائز اولميان بر نماز
غايه و حكمتي بيلنمكسرين زورله و غافلانه بر طرزده اجرا ايدلمش
افعال صور يه دن عبارت اولور كه ادا ايدن ايجون دهها زياده وبال
و خسراته مؤيددر . چونكه بويولده نماز قيلان بر كيمسه الله و رسولنه
قارشى مكر و خدعه يوللرينه صابمقندن ، كوستره جكي آثار خشوع ،
طاقينه جني سپاي زهد و اتقا ، طاشيه جني سجاده و تسبيح ايله خالق دام
اغفاله دوشورمكدن بشقه بر غايه استهداف ايتمش اوله ماز .

خلاصه كلام نماز يوليله ادا ايدلمه لي ، طرز اداسي تذكر معبوددن
عبارت اولان حكمت تشرينه توافق ايله ليدر كه ارکان اتقادن ، وسائل
فوز و فلاحدن معدود اوله بيلسون . بو شرائط كمالى جامع اولان بر
نمازدر كه « ان الصلاة تنهى عن الفحشاء والمنكر ولذكر الله اكبر »
نظم كريمك بيان ايتديكي خواص و تاثيري جامع اوله بيلير .